

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.38.269/2019/4.

A tanács tagjai: . Tóth Kincső a tanács elnöke
 . Bögös Fruzsina előadó bíró
 . Szilas Judit bíró

A felperes: Felperes neve
(**címe**)

Az alperes: Komárom-Esztergom Megyei
Kormányhivatal
(**cím**)

Az alperes képviselője: dr. Gulyás Renáta kamarai jogtanácsos

A per tárgya: gyámhatósági ügyben hozott végzések
bírószági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:őri Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság
11.K.27.817/2018/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
11.K.27.817/2018/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A 70.000 forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló **H.I.** és a felperes élettársi kapcsolatából 2014. május 3. napján **C.L.** utónevű gyermek született. A Pesti Központi Kerületi Bíróság - a Fővárosi Törvényszék 2016. november 16. napján kelt 54.Pf.636.608/2015/4. számú ítéletével - jogerős, 2015. május 14. napján kelt 8.P.103.908/2014/21. számú ítéletével a szülői felügyeleti jog gyakorlását és a kapcsolattartást akként rendezte, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlására kizárólag **H.I.**-t jogosította fel. Az ítélet szerint a felperes jogosult és köteles a **C.L.** utónevű gyermekkel a gyermek három éves korától minden páros héten pénteken 16 órától vasárnap este 18 óráig kapcsolatot

tartani, továbbá minden páratlan hét csütörtöki napján 16 órától 19 óráig kapcsolatot tartani. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. július 11. napján kelt 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése a kapcsolattartási rendet akként szabályozta újra, hogy a felperes jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartani páratlan szombaton 10 órától 15 óráig - az anya távollétében - a ... szám alatti épületében, segített kapcsolattartás keretében.

- [2] A felperes kérelmeket terjesztett elő a 2018. április 26. napján, a 2018. június 1. napján, a 2018. május 24. napján, a 2018. június 7. napján, a 2018. június 21. napján és a 2018. június 29. napján esedékes kapcsolattartások végrehajtása érdekében, amelyeket a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Esztergomi Járási Hivatal (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) 2018. augusztus 1. napján kelt KE-01/GYAM/2112-3/2018. számú, KE-01/GYAM/2112-5/2018. számú, KE-01/GYAM/2112-6/2018. számú, KE-01/GYAM/2112-7/2018. számú, KE-01/GYAM/2112-8/2018. számú, KE-01/GYAM/2112-9/2018. számú végzéseivel elutasított. A felperes fellebbezése folytán eljár alperes 2018. október 29. napján kelt KE/016/405-6/2018. számú, 2018. október 30. napján kelt KE/016/405-8/2018. számú, KE/016/405-9/2018. számú, KE/016/405-10/2018. számú, KE/016/405-11/2018. számú, KE/016/405-12/2018. számú végzéseivel helybenhagyott. Az alperes a végzések indokolásában rámutatott arra, hogy az időközben, a kapcsolattartás végrehajtásának jogalapját képező döntésben bekövetkezett változás miatt a kérelmekkel érintett időpontokra vonatkozóan a végrehajtás elrendelésének a jogszabályi feltételei már nem álltak fenn, mert a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. július 11. napján kelt 5.P.103.342/2017/27. számú előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése újraszabályozta a kapcsolattartási rendet. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 131. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 56. § (1) bekezdésének a) pontja alapján rögzítette, hogy a gyámhatóságnak a végrehajtást meg kell szüntetni vagy korlátozni kell, ha a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte, megváltoztatta, illetve a végrehajtandó határozat hatályát vesztette. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 33. § (4) bekezdése alapján kiemelte, hogy olyan döntés, ami a kapcsolattartásra már nem irányadó, a kapcsolattartás végrehajtása iránti eljárás alapját nem képezheti. Rámutatott arra is, hogy a felperes által benyújtott végrehajtási kérelmek elbírálásakor az elsőfokú hatóságnak már az ideiglenes intézkedés folytán megváltoztatott kapcsolattartási rendet kellett figyelembe vennie a végrehajtási eljárás megindításakor. Utalt arra is, hogy mivel nem álltak fenn a végrehajtás elrendelésének feltételei, ezért nem lehetett a végrehajtási eljárást lefolytatni, és ezért nem vizsgálhatta az elsőfokú hatóság az anya önhibáját, és

ezért nem kerülhetett sor a Gyer. 33. § (4) bekezdésben meghatározott következmények alkalmazására sem.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetet nyújtott be az alperes végzései ellen, amelyben azok megsemmisítését és az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [4] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság a pereket egyesítette, majd jogerős ítéletével az alperes végzéseit az elsőfokú végzésekre kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárásokra kötelezte. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a végzéseiben tévesen értelmezte az Ákr. 131. § (3) bekezdése esetén alkalmazandó Vht. 56. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat azzal, hogy nem vizsgálta a végrehajtás korlátozásának a lehetőségét (pl. a pótlás mellőzését) annak ellenére, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság ideiglenes intézkedése nem megvonta az apa kapcsolattartási jogát, hanem felügyelt kapcsolattartásra változtatta. Utalt arra, hogy a bíróság következetes gyakorlata szerint a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése nem válhat okafogyottá azért, mert a kapcsolattartási rendet később új határozat szabályozza. Ez azt eredményezné, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának jogintézménye kiüresedik, mert nincs lehetőség a kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére. Kiemelte, hogy a gyámhatóságnak a kérelemben megjelölt időpont vonatkozásában azt kell vizsgálnia, hogy abban az időpontban mely döntés szabályozta a kapcsolattartást és ezen döntésben foglaltak szerint értékelni a felek magatartását a tényállás tisztázása körében. Amennyiben megállapítja valamelyik fél önhibáját, akkor alkalmazza a Gyer.-ben előírt jogkövetkezményeket azzal, hogy az ügy egyedi körülményeit és a gyermek érdekeit figyelembe véve kiválasztja az alkalmazandó jogkövetkezményeket és rendelkezik a kapcsolattartás pótlásáról. Kiemelte, hogy a Gyer. 33. § (2) és (4) bekezdései a gyámhatóság számára előírják a végrehajtási kötelezettséget, amelyet meg kell előznie a mindkét fél esetleges önhibája vizsgálatának, ehhez pedig teljes körű tényfeltárás szükséges. Arra a megállapításra jutott, hogy sem az elsőfokú hatóság, sem az alperes érdemben nem vizsgálta a felek önhibáját, a tényállás-tisztázási kötelezettségének nem tett eleget.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Azt állította, hogy a

jogerős ítélet a Gyer. 33. § (1), (2) és (4) bekezdéseibe ütközik. Arra hivatkozott, hogy a felek kapcsolattartására a felperes kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmei előterjesztésének időpontjában a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.635.608/2015/4. számú ítéletével jogerőssé vált Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.P.103.908/2014/21. számú ítélete volt irányadó, az első-, majd a másodfokú gyámhatósági döntések meghozatalakor azonban már nem ezen döntés, hanem a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedésével szabályozott felügyelt kapcsolattartási rend volt irányadó. Előadta, hogy az elsőfokú ítéletben rögzített azon álláspont, amely szerint a bíróság következetes gyakorlata szerint a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése nem válhat okafogyottá azért, mert a kapcsolattartási rendet később új határozat szabályozza, nem helytálló, mert az ellentmond az elsőfokú bíróság több korábbi ítéletében rögzített álláspontjának, miszerint a hatóságnak eljárása során azt kell vizsgálnia, hogy a végrehajtás elrendelésekor a kapcsolattartási rend azon elemei, amelyekre a végrehajtási kérelem irányul, változatlanul fennállnak-e, azaz az új határozat részét képezik és ezért végrehajthatók, a mulasztó fél számára előírható a kötelezettség teljesítése, az elmaradt kapcsolattartás pótlása, vagy oly módon változott a kapcsolattartási rend a korábban szabályozotthoz képest, hogy nem lehetséges annak kikényszerítése, illetve pótlása. Eszerint tehát egy későbbi döntésben nem megváltoztatott rendelkezés végrehajtása rendelhető el, ha ezen fennálló kötelezettségének a mulasztó fél önhibájából nem tesz eleget, a kötelezettség teljesítésére a mulasztó fél felhívható, illetve a pótlás elrendelhető.

- [7] Azzal is érvelt, hogy a perbeli esetben eltérő kapcsolattartási rend volt az irányadó a végrehajtási kérelmek előterjesztésekor, mint ami az első-, majd másodfokú döntések meghozatalakor, márpedig a felperes az elvitel jogával járó személyes kapcsolattartás végrehajtását kérte, mely azonban kérelmei jogerős elbírálásakor nyilvánvalóan nem volt lehetséges, hiszen az első-, majd másodfokú gyámhatósági döntések meghozatalakor a felperes felügyelt kapcsolattartásra volt jogosult. A hatóság tehát nem írhatta elő a kapcsolattartásra kötelezett számára, hogy biztosítsa az elvitel jogára kiterjedő kapcsolattartást, továbbá, hogy a felperes kérelmeiben szereplő időpontokban elmaradt, elvitel jogával járó folyamatos kapcsolattartást pótolja, hiszen a kérelmek elbírálásakor az édesanyjának már a felügyelt kapcsolattartás biztosítása volt a kötelezettsége.
- [8] Érvelése szerint az elsőfokú ítélet azon megállapítása, amely szerint a gyámhatóságnak a kérelemben megjelölt időpont vonatkozásában kell vizsgálnia, hogy abban az időpontban mely döntés szabályozta a kapcsolattartást, és ezen döntésben foglaltak szerint kell értékelni a felek magatartását a tényállás tisztázása körében, szintén nem helytálló, ugyanis a releváns jogszabályi rendelkezések szerint a gyámhivatal a kapcsolattartást rendező határozatot hajtja végre, nem pedig a kapcsolattartás rendjét. Kifejtette, hogy a Gyer. 33. § (4) bekezdésből az következik, hogy végrehajtani csak a mindenkor hatályos kapcsolattartást rendező döntésben foglaltakat lehet, olyan döntés, ami a kapcsolattartásra már nem irányadó, mert megváltoztatásra került, végrehajtás iránti eljárás alapját nem képezheti, sem a Gyer. 33. § (4) bekezdését, sem a Vht. 56. § (1) bekezdését figyelembe véve.
- [9] Hangsúlyozta, hogy a felperesi kérelmekkel érintett időpontokban a folyamatos kapcsolattartás végrehajtása iránti eljárás során a gyámhatóság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedésében foglaltak megvalósulását vizsgálhatta, hiszen ezen határozat betartását írhatta elő, mivel a kérelmek elbírálásakor ez vonatkozott a felekre. Mindezek alapján azt állította, hogy az elsőfokú bíróság arra hivatkozva, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság nem megvonta a kapcsolattartás jogát, hanem felügyelt kapcsolattartásra változtatta, tévesen értelmezte a Vht. 56. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, tévesen kifogásolta, hogy a gyámhivatal a kapcsolattartás végrehajtás korlátozásának lehetőségét nem vizsgálta. Érvelése szerint amennyiben a kérelem benyújtásakor meglévő kapcsolattartást rendező döntést annak végrehajtása iránti eljárása során egy új döntés váltja fel, úgy

a korábbi döntés végrehajtása feltételeinek a hiányáról van szó, nem pedig a végrehajtás korlátozásáról, továbbá végrehajtani az adott kapcsolattartási döntésben foglalt adott kötelezettséget, mint meghatározott cselekményt lehet. Rámutatott arra is, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése végrehajtását azért nem lehet elrendelni, mert az a felekre nézve nem volt irányadó a kérelmekkel érintett időpontokban. Hangsúlyozta, hogy a Gyer. 33. § (4) bekezdése értelmében a felet nemcsak a korábbi, nem hatályos döntés végrehajtására nem lehet kötelezni, hanem olyan döntés betartására sem lehet kényszeríteni a végrehajtás eszközével, amely még nem volt irányadó a felekre nézve a kérdéses időpontokban. Az, hogy a jogszabály helyes alkalmazása olyan helyzetet teremthet, hogy a kérelmek elbírálásakor a korábbi döntés már nem hatályos, nem végrehajtható, az új döntés megsértését pedig nem lehet megállapítani, mivel az elmaradt kapcsolattartások időpontjában nem létezett, nem eredményezheti a hatósági döntés jogszerűtlenségét. A kérelmekkel érintett időpontokban a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése nem létezett, annak megsértése miatt végrehajtás elrendelése nyilvánvalóan nem lehetséges, a korábbi kapcsolattartást rendező döntésben foglaltak megszegése esetén a későbbi kapcsolattartást szabályozó határozat végrehajtását elrendelni nem lehet. Mindezt alátámasztja a közigazgatási eljárásokban is alkalmazandó Vht. 56. § (1) bekezdés b) pontja, amelynek értelmében a végrehajtást meg kell szüntetni, ha a végrehajtandó döntést hatályon kívül helyezték, megváltoztatták. Mindezek alapján pedig az elsőfokú bíróság megismételt eljárás lefolytatására tett iránymutatása is ellentétes a jogszabályokkal.

[10] A felperes nem nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

[12] A Kúria a jogerős ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabálysértések körében vizsgálta felül.

[13] Mindenekelőtt hangsúlyozandó, hogy a Gyer. 9. § b) pontja értelmében a gyámhivatal intézkedik többek között a kapcsolattartás vonatkozásában a kapcsolattartási bírósági határozat végrehajtásáról, a Gyer. 33. § (2) bekezdése pedig deklarálja, hogy a gyermek fejlődését veszélyezteti, ha kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett a kapcsolattartásra vonatkozó határozatában foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást. A gyámhivatal a zavartalan kapcsolattartás biztosításának vizsgálata körében jár el, és ennek keretében köteles vizsgálni az önhiba fennállását.

[14] Nem volt vitatott a felek között, hogy a felperesi kérelmek benyújtásakor a felperes és gyermeke közötti kapcsolattartási rendet a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.635.608/2015/4. számú ítéletével jogerőssé vált, Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.P.103.908/2014/21. számú ítélete határozta meg, míg a végzések meghozatalakor arra a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése volt irányadó. Nem volt tehát olyan időpont, amikor a felperes és kiskorú gyermeke kapcsolattartását bírósági határozat ne rendezte volna, ahogyan az is tényként rögzítendő, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.P.103.342/2017/27. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése nem vonta meg a felperes kapcsolattartási jogát, azt csupán

felügyelt kapcsolattartásra változtatta. Mindemellett megállapítandó, ahogyan arra az elsőfokú ítélet helyesen rámutatott, hogy a felperes kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt nyújtott be kérelmeket, amelyek alapján a gyámhivatalnak el kellett járnia, és a Gyer. 33. §-a szerinti eljárást (önhiba vizsgálata) le kellett volna folytatnia. Önmagában az ugyanis, hogy a felperes kérelmeinek elbírálása alatt a kapcsolattartási rend megváltozik, nem eredményezheti, hogy a felperes ezen joga elenyészik azon az alapon, hogy a kérelmek benyújtásakor kapcsolattartási rend már nem, a végzések meghozatalainak idején érvényes kapcsolattartási rend még nem hajtható végre, ugyanis a Gyer. 33. §-a szerinti önhiba fennállta a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő.

[15] Helyesen mutatott rá az elsőfokú ítélet, hogy a Gyer. 33. §-a a gyámhivatal részére a végrehajtási kötelezettséget írja elő, amelyet a Gyer. rendelkezése szerint meg kell előznie a felek önhibája vizsgálatának, amellyel a gyámhivatal adós maradt, e körben ugyanis a tényállást nem tisztázta, vizsgálatot nem folytatott le.

[16] Az alperes abban tévedett, hogy arra hivatkozva, hogy a kérelmek benyújtása és a végzések meghozatala között a kapcsolattartás rendje megváltozott, a Gyer. 33. §-a szerinti vizsgálatot nem kell elvégeznie. Az alperes akkor járt volna el helyesen, ha a felperes kérelmei alapján az elmaradt kapcsolattartások tekintetében az önhiba hiányát, vagy annak fennálltát vizsgálja, a kapcsolattartás rendjének megsértése ugyanis a gyermek fejlődésének veszélyeztetése körében releváns lehet, ahogyan arra a Gyer. 33. § (2) bekezdése utal. Az, hogy a felperes az elvitel jogával járó személyes kapcsolattartás végrehajtását kérte, ami a felperest a kérelmek jogerős elbírálásakor már nem illette meg, nem eredményezheti a Gyer. 33. §-a szerinti vizsgálat, és ezen belül is az önhiba fennállta vizsgálatának teljes elmaradását. Amennyiben a gyámhivatal esetlegesen a kapcsolattartásra kötelezett tekintetében az önhiba fennállását megállapítja, a kapcsolattartást szabályozó, elvitel jogát már nem biztosító határozat alapján nem rendelheti el a korábbi kapcsolattartási határozat végrehajtását, ami azonban az önhiba fennállásának megállapítását nem zárja ki. A Gyer. 33. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények ilyen esetben annak figyelembe vételével alkalmazandóak, hogy a korábbi kapcsolattartás végrehajtása már nem rendelhető el. A Vht. 56. § (1) bekezdése a Gyer. speciális rendelkezései folytán nem alkalmazandó, egyebekben a Vht. 3. §-ának rendelkezése szerint, ha törvény másképpen nem rendelkezik, a bírósági végrehajtás szabályai irányadók a közigazgatási végrehajtás során fogatosított ingó- és ingatlan-végrehajtás esetén is, a perbeli esetben azonban nem esik ebbe a körbe. Helytálló következtetést vont le az elsőfokú bíróság az alkalmazandó kapcsolattartást szabályozó döntés tekintetében is, mert a gyámhivatalnak a felperes kérelmeinek megfelelően az elmaradt kapcsolattartások idején irányadó kapcsolattartási határozatot kell vizsgálni, figyelemmel a Gyer. 9. § b) pontjára.

[17] Alaptalanul hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság korábbi elsőfokú ítéleteire, azok ugyanis a perbeli alperesi végzések jogszerűsége körében relevanciával nem bírnak.

[18] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen döntött arról, hogy az elmaradt kapcsolattartások végrehajtására melyik ítéleti rendelkezés alkalmazandó és e körben a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Gyer. 33. § (1), (2) és (4) bekezdéseinek megsértése nélkül járt el és hozott megalapozott és törvényes ítéletet.

[19] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[20] A kapcsolattartás elmaradása miatti panasz esetében a gyámhatóság nem tagadhatja meg az önhiba vizsgálatát és az indokolt intézkedések megtételét azon az alapon, hogy időközben megváltozott a kapcsolattartás rendje. Ez utóbbi körülménynek a kapcsolattartás pótlása körében lehet csak jelentősége, de a változás nem teszi szükségtelessé a hatósági vizsgálatot.

Záró rész

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[22] A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért annak viseléséről rendelkezni nem kellett.

[23] Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentességre tekintettel a felülvizsgálati illetéket az állam viseli. A felülvizsgálati illeték mértékét a Kúria az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (2) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2020. május 13.

**Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k.
előadó bíró, Dr. Szilas Judit s.k. bíró**